

Blomsten til vore Døde.

Af Fru Olga Stauning.

Af og til dukker i Dagspressen den Tanke frem, at man ved Begravelser skal indsamle det til Kranse paatænkte Beløb – for i den Afdødes Navn at stille det til Raadighed for en eller anden velgørende Institution.

Idéen er Resultatet af en social og human Indstilling og kan synes smuk; men som Princip holder den næppe Stand overfor en nærmere Prøvelse. Det næste Skridt vil nemlig uvægerligt blive ikke blot ved Begravelser at ombytte Blomstergaven med et kontant Beløb til velgørende Formaal, men vil let strække sig til ogsaa at gælde ved enhver Begivenhed, hvor man anvender Blomster, – og hvorfor saa ikke ogsaa Gaver af – skal vi kalde det af luksuriøs Art. Men dette kan drage meget farlige Konsekvenser med sig for vort Erhvervsliv, der jo i Forvejen har svære Kaar, idet en formindsket Efterspørgsmaal giver mindre Arbejde i de omhandlede Erhvervsgrene – og de Arbejdsløses triste Rækker vil forøges.

Hvad man saaledes tænker at give med den ene Haand, tages med den anden.

Men ogsaa et Følelses- og Kulturforhold, der ikke maa krænkes, er til Stede. Kærlighed til Blomster er Udtryk for et Folks Kultur, og det vilde blive uendelig fattigt ikke mere at kunne give sine Følelser i Glæde og Sorg – sin Medfølelse det Udtryk, som smukkeste tolkes af de Blomster, vi med Omtanke og Kærlighed vælger til netop den særlige Lejlighed.

Urnehave paa Kolding Kirkegaard.

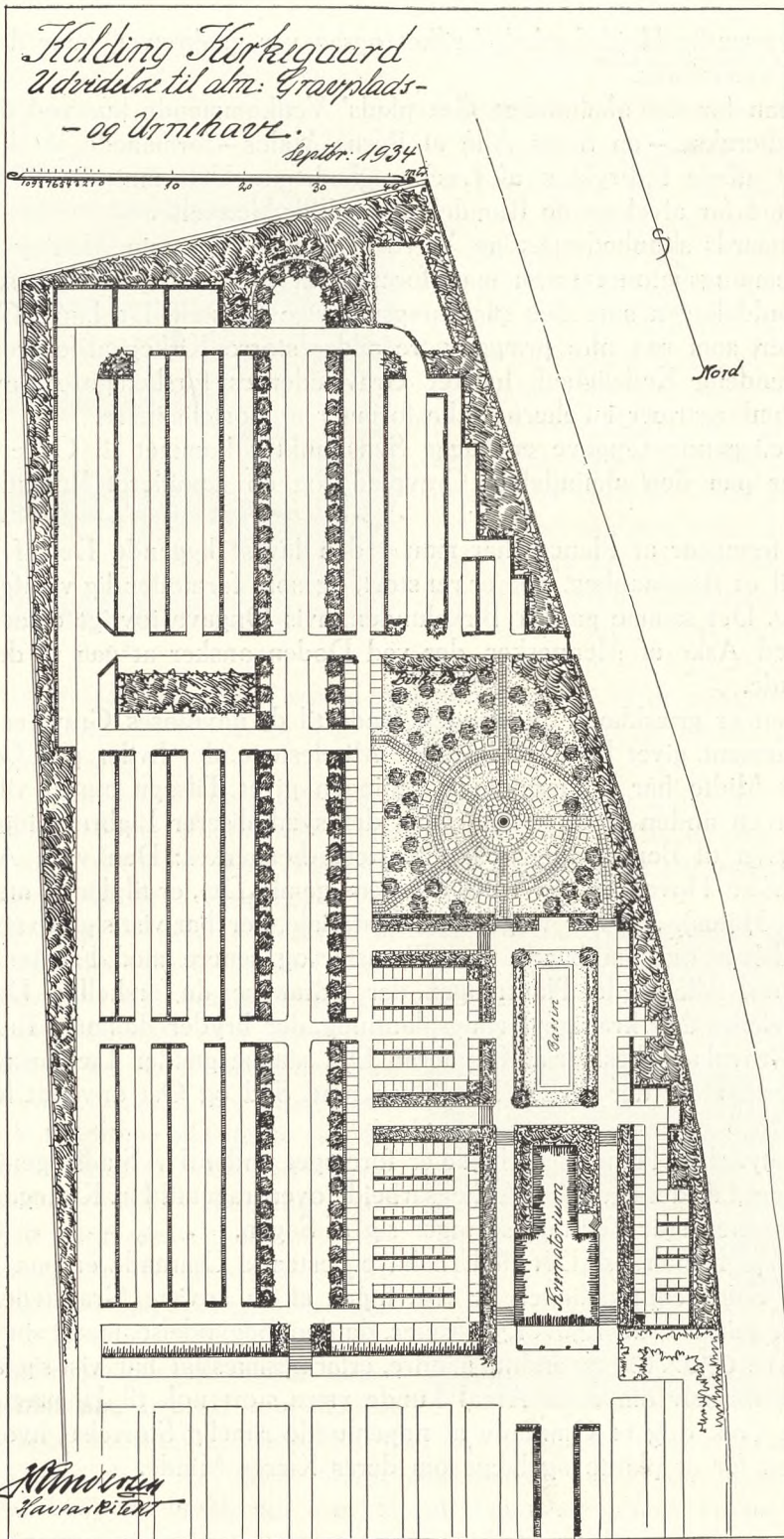
Af Havearkitekt J. P. Andersen.

Samtidig med Opførelsen af et Krematorium paa det frie Areal syd for den nuværende Kirkegaard i Kolding blev det nødvendigt at skaffe Plads til en Urnehave, og da en Udvidelse af Kirkegaarden til alm. Gravplads iøvrigt var paakrævet, blev det vedtaget at anlægge Urnehaven i direkte Tilknytning til Krematoriet og anvende den øvrige Del af Arealet til en almindelig Udvidelse til Gravplads.

Plan til sidstnævnte Del var allerede, da Opgaven med Urnehaven blev overdraget mig, udarbejdet af Hr. Stadsingeniør Lassen, Kolding, og vedtaget til Udførelse. Denne Plan var bygget som en direkte Fortsættelse af den gamle Kirkegaards lange ubrudte Linieføring, og afgav kun ringe Muligheder for en organisk Tilknytning til en Urnehaves Anlæg, efter Nutids Synspunkter. Da imidlertid det til Urnehaven afsatte Omraade, efter nøjere Overvejelse, maatte anses for utilstrækkeligt, enedes man om, ved Stadsingeniørens og Menighedsraadets velvillige Forstaaelse af Sagen, at ændre den foreliggende Plan, saaledes at der dels blev mere Areal til Urnehaven, dels ogsaa at ændre Opdelingen af den vedtagne Plan, saaledes at der skabtes Muligheder for en naturlig Sammenknytning imellem de to Kategorier, Urnehaven og det almindelige Begravelsesomraade.

Arealets Højdeforhold i ubehandlet Form var saaledes, at det tværs henover Midten frembød en Dalsænkning gaaende Øst-Vest, idet Højden paa den gamle Kirkegaard og den sydlige Grænse paa det nye Areal laa i omtrent samme Niveau, medens Midten sænkede sig ca. 3 Meter under dette.

For Urnehavens Vedkommende blev de naturlige Højdeforhold i nogen Grad bibeholdt og udnyttet ved Planens Opbygning, medens den øvrige Del af Arealet ved et ret betydeligt Jordarbejde blev saaledes udjævnet, at det frembyder en jævn

27. J. P. Andersen: Plan til Urnehave paa Kolding Kirkegaard.

Flade uden væsentlig Højdeforskel; hvilket ogsaa var paakrævet, naar de lange Linier skulde gennemføres.

Medens man for den almindelige Gravplads' Vedkommende kun ved den kraftigt optrukne Midterakse, — en Slags Allé af *Pyrus Malus* — formaaede at skabe nogen Opstalt til at aflede Indtrykket af Ensformighed, gav Udformningen af Urnehaven bedre Mulighed for afvekslende Rumdeling og Billeddannelse.

En Kirkegaards skønhedsmæssige Værd afhænger efter min Mening af, hvilken Hygge og stemningsbetonet Form man formaar at forlene Sagen med, saavel hvad angaar Planinddelingen som den plantningsmæssige Opstalt. De lange Gravkarréer og dito Alléer, som saa ofte præger vore ældre større Kirkegaarde, frembyder tit Indtryk af uendelig Kedelighed, hvilket Gravstedernes forskellige Anlægsform og enkelte Opkomlingstræer i Felterne ikke formaar at borteliminere.

I den foreliggende Opgave er begge Synspunkter kommet til Orde, baade de lange Karréer paa den almindelige Gravplads og en detailleret Rumudformning i Urnehaven.

Som det fremgaar af Planen, har man i den lavest liggende Del af Urnehaven faaet Plads til et Bassin anlæg, der er ret stort, og som formodentlig vil afgive en god Billedvirkning. Det samme gælder Birkelunden, hvis Opgave iøvrigt er at give Plads for Urner med Aske af Mennesker, der ved Døden ønsker at gaa til den ukendte Soldats Brigade.

Birkelunden er græsklædt, og foruden Plads til de navnløses Grave er der, i det runde Arrangement, givet Plads til liggende Mindestene, der hviler paa Græstæppet. I Runddelens Midte har Ligbrændingsforeningen givet Tilsagn om at ville rejse en Skulptur eller en anden monumental Ting, der symboliserer Ligbrændingsidéen.

Med Hensyn til Bepantningen skal kortelig bemærkes: Den viste Allé, der er Fortsættelse af en Hovedvej paa Kirkegaardens gamle Del, er tilplantet med Paradisæbler (*Pyrus Malus*). Jeg har valgt dette Materiale, der har vist sig at være særdeles egnet som Allétræ og som baade med Blomster og senere med Frugter danner et livfuldt og skønt Allébillede. Plantningen, der indrammer de forskellige Dele i Urnehaven, og ligeledes den kraftige Delingsplantning, der bryder de lange Rækker i den almindelige Gravplads, bestaar af Coniferae. Det samme gælder Læplantningen mod Nordvest. Derimod er der til Læplantningen mod Syd og Øst anvendt løvfældende Ting.

Det ret betydelige Planeringsarbejde er foretaget under Hr. Stadsingeniør Lassens Ledelse. Derimod er det egentlige Anlægsarbejde overdraget til Hr. Kirkegaardsgartner Lykkebo, som med stor Forstaaelse tager sig af Sagen.

Sluttelig skal bemærkes: Det til Urnehave bestemte Omraade er paa Planen angivet ved, at Gravstedinddelingen er vist. Ingen af de anviste Gravsteder til Urnehensættelse er mindre end $1,50 \times 1,50$ Meter, da den Begyndelse, man i sin Tid gjorde med Urnegrave $0,50 \times 100$ og endnu mindre, erfaringsmæssigt har vist sig aldeles utilfredsstillende, thi selv om dette Areal kunde være stort nok til Hensættelsen af en Urne, ønsker Folk dog et Omraade af nogenlunde rimelig Størrelse, hvor der gives dem Mulighed for at plante og hæge om deres Kæres Minde.